

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“.

O pravnistvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

V Ljubljani, 13. septembra.

—r.— V dolgem in gotovo neprijetnem boji, katerega morajo avstrijski Slovani in mejnjimi tudi Slovenci vojevati proti nemškim sodnikom za enakopravnost slovanskih jezikov pred sodnijami, pokazalo se je v zadnjem času, da so se pri gospodih sodnikih vendar nekoliko ohlačile razgrete strasti, da so ti gospodje sodniki vendar jednokrat sprevideli, da bojujejo brezuspešen boj, v katerem jim je zmaga nemogoča. Odjenjali so sami, kar jim služi le v čast in slavo. Izpovedati moramo, da je pod grof Taaffejevo vlado nij bilo neprijetnejše prikazni, kakor tisto nenaravno nasprotje, v katero so se postavila višja in tudi nižja sodišča proti justičnemu ministru. Ko je človek opazoval, kako so se nemškega duha nasesani mladi adjunktje šalili iz justičnega ministra besed, ter slovansko pisane tožbe samo zavoljo jezika odbijali, morala ga je groza spreleteti, ker ravno s tisto logiko, s katero se odbije slovensko pisano tožba, zavrnila bi se lahko vsaka stranka in pred nosom bi se jej smela zapahnuti sodnije vrata, ako nij zmožna, da bi pred sodnijo govorila v nemškem jeziku! Kdor trdi, da mora v Avstriji vsaka sodnijska vloga pisana biti v nemškem jeziku, ta mora konsekvntno tudi trditi, da mora vsakdo, ki ima s c. kr. sodnijami kaj opravila, vešč biti nemškega jezika! Potem pa velja pravica samo za Nemce, in Slovan je kakor ptica v zraku brez pravice toliko časa, dokler si z nemško slovnico ne priberači milosti pri znanej boginji, Temis imenovanj. To je železna teorija! Ali v praksi jo izvršujejo vsi tisti, ki odbijejo slovanske tožbe samo zate-

gadelj, ker nijso sestavljene v nemškem jeziku. — Nadsodnija v Pragi, ki se od tistih mal, kar smo izgubili laške nadsodnije, mej avstrijskimi sodnijami odlikuje s temeljitimi, pravičnimi in iz jurističnega stališča zelo krasnimi odločbami, izpregovorila je tudi v tem sodnijsko-jezikoslovnem boji resnično in možato besedo, katero naj bi si zapomnili vsi prenapeti nadsodnijski prezidentje in svetovalci, vsi sodniki in vsi gospodje adjunktje, ki tako radi pozabijo, da se v sodnej sobi nijmajo reševati politična vprašanja, temveč, da se ima ondi razsojati o pravici ne gledé na jezik in narodnost! Tudi na Češkem životari pri nekej polu pozabljeni okrajnej sodniji nekak adjunkt, ki meni, da se brez nemškega jezika po naših zakonih ne more razsojati, kaj je pravica, in kaj krivica. In vsako češko tožbo je zavrnil, ter je nij hotel sprejeti. Ali visoka nadsodnija v Pragi pograjala ga je ostro, ter izrekla, da tako brezvestno postopanje nij ničesar družega, kakor justice odrek (justizverweigerung)! S temi besedami je visoka nadsodnija precizno in kratko povedala, da tako postopanje brezvestnih sodnikov nij nič družega kot lehkomiseln odrek justice, ki je toliko bolj graje vreden, ker izvira iz golega političnega fanatizma! Upajmo, da je s tem boj, ki se je bil osnoval v sodnih sobah iz strastne opozicije proti grof Taaffejevi vladi, dokončan, in da se nikdar več pričel ne bode! V tem upanju pa živimo mi Slovenci toliko bolj, ker smo ravno zadnje čase videli, da je tudi visoka nadsodnija v Gradci spremenila svoje nazore ter ugodno rešila slovensko sestavljen rekurz. S tem pa je konstatirano, da je slovenski jezik tudi sodni jezik, in konstatirano, da so bile

odločbe v kamniškem slučaju po nadsodniji in najvišjem sodišči izdane krivične. Podoba je, da se bode v naše sodnije vendar zopet povrnil mir, katerega so bili skalilili političnega življenja valovi. Prav je tako in v korist bode sodnikom in strankam!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 13. septembra.

Nihče ne dvomi, da zdanja naša vlada nijma dobre volje izvesti enakopravnost, a menda tudi jedino le voljo. Vsi avstrijski Slovani so z veseljem pozdravljali Taaffeja, okolo njega so se vstopili in slušali njegove besede, ko pa je dejal, da je njegova vlada vlada sprave, obljubili so mu, da ga hote vedno spremljati na vseh potih. To se je tudi zgodilo; a usluga zahteva tudi uslugo od nasprotne strani. Slovani so podpirali vlado, ker je obljubila, da jim bode dala pravice. treba bi bilo torej, da vlada res kaj stori. Do zdaj se ne vidi nikjer nič boljšega, — pri nas kakor tudi v Čehih. Tudi Čehi vlado opominajo, naj vever jedenkrat uže začne misliti na nje; osobito pa se hudujejo Čehi, ker nijso dobili češkega vseučilišča. Ali se bode mores morali vedno tolažiti: Bode uže bolje! To nam ne bode obrodilo nobednega sadu.

Vladna „Wiener Zeitung“ naznanja, da je deželnim namestnikom za Gorenje Avstrijsko imenovan baron Weber.

Ustavoverci se po listih razgovarjajo o ustanovljenji nemškega kluba v državnem zboru. Se vé, da je zraven tudi oče Herbst. On je bil sicer začetkom družih mislij, a ker je videl, da ga ne bodo podpirali, se je spokoril, umeje se, da le zaradi tega, da tudi v tem klubu prevzame vodstvo.

Vnanje države.

Listi se še vedno mnogo pečajo s shodom ruskega in nemškega cesarja. Vsi vedo

Listek.

Listi iz tujine.

XI.*)

Firenze, sv. Jarneja dan 1881.

Dragi prijatelj! Ko sva se videla zadnjikrat letošnje Binkošti, obljubil sem Ti, da zopet poprimem za pero ter sem ter tja spregovorim kaj o svojih potovanjih. Prijazno zanimanje Tvoje in mnogih mojih prijateljev za slabotne (Nikar v pretiranej skromnosti sam sebi delati krivice! Ur.) moje potniške črtice in čenčarije mi je najbolje priznanje ter mi daje upanje, da tudi meni nepoznatih čitateljev ne dolgočasim s temi vrsticami.

Pač nijsem mislil, da pričujočih listov ne bode več uvrščaval v „Narodove“ predale nepozabljivi nam prijatelj Jurčič, ki ga je tako

*) Glej št. 179 od 7. avgusta 1880. leta.

neusmiljeno ugonobila nemila neprijateljica naša, bela smrt, v cvetu mladih njegovih let, kakor toliko družih nadejnih talentov slovenskih, nego da bodeš imel Ti izvrševati trudapolno delo slovenskega Sisifa ali, še bolje rečeno, slovenskih Danajid. Tako bi imenoval jaz glavnega urednika slovenskega lista, trudečega se valiti od dneva do dneva kvišku vedno nazaj begajočo skalo ter polniti nikdar site predale požrešnega dnevnika.

Pa trudil se bodem biti kolikor mogoče priden, vsaj gradiva imam nabranega dovolj in tega ne bode mi zmanjkalo tako hitro, potniška moja torbica je polna spominov iz domačih in tujih dežel.

Ko sem lani spomladi napotil se proti domovini v Zagreb, čez Reko in Karlovec, od tod potem domu v Ljubljano in v Trst, upal sem, da mi bode moč muditi se vsaj nekoliko tednov doma, a brzo poklicala me je dolžnost nazaj v Milan, od tam preko južne

Francoske čez Nizzo in Marseille (kjer sem se mudil nekaj časa) naprej na Špansko v Barcelono. Komaj da sem izgotovil tu svojo nalogo, prepevajoč v „Teatro Espanol“ skoraj dva meseca, bilo mi je vrniti se v Milan in nemudoma dalje po železnici notri do Odesse na Rusko, v simpatično mi deželo naših severnih bratov. Lepa klobasica potniška. Vozili in vozili smo se iz Milana preko Ljubljane, Gradca, Dunaja, Oderberga, Krakova, Lvova, Črnovic, Jassija, Kišineva, Benderja do Odesse, kjer sem ostal vso zimo.

Letošnjo spomlad bil sem odšel v Kijev, a došel ravno o času groznega carjeubijstva. Odšel sem potem v Pešto, prepeval jeden mesec Magjarom in se čez 50 dnij (tako dolgo ostala so zaprta vsa gledališča na Ruskem) podal nazaj v Kijev, a se moral zopet kmalu vrniti zaradi židovskih nemirov. Tako sem moral odložiti na ugodnejši čas svoj namen, podati se naprej v Rusijo, kajti povsodi godili

povedati, da pomeni ta shod mir, zraven se vé da, se ne morejo zdržati, da vsak s svojega strankarskega stališča dostavlja opazke, kar in kakor mu ugaja. Ta shod je istim ljudem, ki tako radi svet strašijo s panslavizmom prav po godu prišel, zopet vedó povedati, da se bode jel zatirati panslavizem.

Izvršile so se zadnje ožje volitve v **Franciji**, zdaj se vidi prav natančen izid in ta kaže, da je republika zmagala. Zdaj je gotovo, da Francija ostane republika, zdaj nihče več ne bode razpravljajl vprašanja, ali monarhija ali republika, zdaj je jedino vprašanje, kako je mogoče republiko narediti srečno, s katerimi sredstvi je mogoče pripeljati jo do blagostanja. Pri tem obračajo se vseh oči na duševnega voditelja republikanske stranke, na Gambetto. Da bode imel kot ministerski in kot predsednik zbornici veliko vpliva pri poslancih je gotovo, če pa je tudi tako močan, da bode mogel z uspehom ravnati veliko ladijo in jo pripeljati v varno pristanišče, to je vprašanje.

Nemčija je poslala v Rim poslanika Schlözerja, da se s papežem pogovarja o spravi mej nemško vlado in vaticanom. Schlözer je bil uže v avdijenci pri papeži, a nič se ne zvó o teh pogovorih, vse se še drži tajno.

V **Irskej** se vrše nekatere volitve za zbornico. Deželna liga se udeležuje teh volitev, a njeni kandidatje propadajo.

Zdaj, ko se v Evropi shajajo vladarji in časopistvo oznanja mir, dohajajo nam iz Afrike vojni glasovi, v **Kajiri** nastala je vojaška revolucija. Več regimentov je prišlo pred palačo kediva in zahtevali so, naj se odpusté sovražni ministri. Kedive je moral obljubiti, da bode ustregel njihovim željam. Sicer momentanno ne bode imela revolucija nikake posledice, a ne vé se, kaj se bode zgodilo pozneje. Afrika je ozemlje, kjer tekmujeta Francija in Anglija. Francija bojuje se zdaj v Tuneziji; nedvomno je, da bode njeno orožje zmegaló, a kaj potem? — bode-li prodirala naprej v Egipet. Egipet je jabolko rade za Francijo in Anglijo in zgodi se lahko, da se ravno tu v Egiptu srečati oboroženi ti dve državi. Potem pa se bode reševalo vprašanje, kdo bode gospodar novemu svetu. Umeje se, da bode Turčija le mirno morala gledati, kako si delita Francija in Anglija njeno ozemlje. Turčija je onemogla, sultan je le še odsev suverena, kakor z marijoneto se igrajo z njim evropski poslaniki.

Dopisi.

Iz Središča 11. septembra. [Izv. dop.]

Kakor je uže zadnjič bilo naznanjeno, se bode v nedeljo 25. t. m. v Središči obhajala svečanost narodnega pesnika Štefana Modrinjaka. Priredilo jo bode društvo „Sloga“ v zvezi s središkimi narodnjaci. Pa kakor vsako narodno podjetje, tako je našla i naša svečanost mej Slovenci svoje nasprotnike. Ugovarjajo nam, da je letos uže prekasno ter bi nam lahko

so se veliki neredi, in krenil sem jo z nova nazaj proti domovju in po kratkem prestanku zopet v Milan, ki je moj glavni stan.

Kakor vidiš tedaj, nabralo se je v kratkem času od jednih Binkošti do družih v mojih dnevnicah obilo in seči hočem pozneje jedenkrat na zanimivejše točke ter Ti jih priobčiti, ako te bodo zanimale.

Za danes stopi malo z menoj, da si ogle-dava krasno Firenco in še krasnejšo njeno okolico, kjer prebivam uže drugi mesec. Se vé, da čas nij ravno ugoden in da potujem po svojem veselji, ne izbiral bi si najbolj vročih poletnih mesecev za potovanje po sred-njej Italiji, kjer solnce neusmiljeno žge in pripeka. No, treba mi je iti, kadar me zove dolžnost in kamor me zove, in tako sem se moral napotiti iz Milana v Firenco v največjej vročini in ravno ob pasjih dnevih popevati v „Politeama Vittorio Emanuele“.

vreme nagajalo, da je prekratek čas za pri-prave, da ne bode navzočnih dijakov. Lahko nam je te ugovore zavrniti. Res konec sep-tembra se bode še le obhajala ta svečanost, ali neugodno vreme nas more, če nam je sreča nemila, tudi sredi leta ravno tako neprijetno zavirati, kakor zdaj jeseni. Kar se tiče kratkosti časa, bode odbor, če le hoče svojo dolžnost storiti ne brigajoč se za klepetanje onih, katerih gaslo je „opozicija na vsak način,“ dokazal, da se tudi v kratkem času da taka svečanost prirediti. Da dijakov ne bode, tudi nij res, kajti dijaki bodo uže dostojno zastopani po vseučiliščnikih.

Vsakako pa je potrebno, da se še letos obhaja v ptujskem okraji svečanost, ki bi jačila narodno zavest ter dokazala, da nas rogo-viljenje nasprotnikov nikakor nij ugnalo v kozji rog. Svečanost pa se tudi zavoljo tega ne more na prihodnje leto preložiti, ker se namerava tedaj prirediti v Ptuj tabor, kate-rega so letos prepovedali; tabor dostojno podpirati denarstveno, kakor tudi z obilnim obiskom bode naša dolžnost, katero storiti bi nam bilo prav težko, če bi nam drugo leto še Modrinjakova svečanost stroške delala.

Ob jednem prijavimo, da bode se živo-topis in izbrane pesni Modrijakove razdelile pri tej svečanosti. Table d' hôte bode z vinom in kruhom vred po 1 gld. 50 kr. Odbor bode ob jednem prošnjo vložil do ravnateljstva južne železnice, da naj zniža voznino in da naj ponočni brzovlak, gredoč iz Magjarske proti Trstu in Beču v Središči postoji.

Upam torej, da nas bodo slovenski rodoljubi ta dan v prav obilnem številu počastili.

Iz Celja 12. septembra. [Izviren dop.] (Nemšk liberallec pred sodnijo.) Gospodu profesorju Žitku v Ptujem sta došli letos dve dopisnici; prva pod naslovom: „Professor Žitek, Gimnasium? Slovenien?? Pettau“ se glasi: „Herr Professor! Mit Staunen bemerkte ich meinen ehrlichen Namen auf einer impertinenten panslavistischen Broschüre. Glauben Sie, wenn Sie ein russischer Vorposten sind, ich auch so ein Agent bin. Wer ehrlich ist, der verbirgt sich nie und bietet seinen Gegnern kühn die Stirne dar. Ich werde mit Ihnen deshalb noch weiter sprechen. M. Pomladinowič.“ To dopisnico je pisal dijak VI. razreda mariborskega gimnazija Gumplovicz, rodom Poljak, a drugače se ve da trd Nemeec. Znano je, da je izšla letos knjižica „Die Gleichberechtigung der Slovenen“, Gumplovicz je sodil, da je to knjižico pisal in

Novošegna gledališča, takozvana „politeama“, zgrajena so uže večjidel z namenom, da služijo tudi poletnim predstavam in imajo z ozirom na to izvrstno ventilacijo, tako da tudi v vročih poletnih mesecih nij neprijetno zvečer podati se noter, ker se predstave začénjajo še le pozno — ob polu devetej uri — in trajajo tudi čez polunoč; posebno če se morajo ponavljati posamezne točke, kar je pri Italijanih kaj priljubljena navada. Saj se še spominaš one „Norme“, kojo sva v dijaških svojih letih poslušala v Trstu, a trudna odšla iz gledališča o polunoči, ne da bi bila uže zvršena predstava.

Imeli smo tukaj par dnij prav afrikansko vročino in pihal je zares saharški žgoči veter, da tudi po noči nij bilo oddihljaja in smo zevali ko žejne vrane. A vkljubu temu bilo je še prilično dosti ljudij v gledališči, akoravno smo pevali uže desetkrat jeduo in isto opero.

izdal gospod profesor Žitek v Ptujem, in to je bil povod omenjenej dopisnici. Gospod profesor Žitek ima svojega sina Vladimira v sedmem razredu mariborskega gimnazija, in ker sta oča in sin obadva poštena narodnjaka, je bil tudi mladi Žitek Gumploviczu trn v peti. Da bi tedaj prav občutljivo zadel očeta in sina, pisati je dal Gumplovicz po svojem sošolci Peternelu še drugo dopisnico g. profesorju Žitku pod naslovom: „Gospodu Žitek, profesor Ptuj“. Ta dopisnica se glasi: „Lieber Freund! Deinen Brief und Deine Karte habe ich erhalten. Ich danke Dir vielmal für die Mühe und Liebe, die Du mir indirect erweist, indem Du Deinem Sohne Wladimir Schitek immer gehörig mit Geld versorgst, was Ihm ermöglicht, alle Nacht zu mir schlafen zu kommen. Da ich nun gehört habe, dass der Direktor Gutscher ihm deswegen zu sich rufen liess und ihm drohte, falls er noch einmal von Professor Ambrusch betreten werde, ihn auszuschliessen, so bitte ich Sie dem Herrn Direktor eine Erlaubniss zu schicken (für den Wladimir) mich jeden Abend zu besuchen. Schwester Anna — Scharfer Eck Drauplatz“. Po srečnem naključji je g. vodja Gutscher zasledil pisatelja teh dopisnic. Po konferenciji na mariborskem gimnaziju je g. profesor Pajek Gumploviczu rekel, da ga bode gotovo zaradi razžaljih dopisnic gospod Žitek pri sodniji tožil. Na to je odgovoril Gumplovicz: „Wenn ich wollte, könnte ich eine Anzeige machen, die den Wladimir Žitek und viele andere in's Unglück bringen würde; doch bin ich kein Denunziant, ich bin deutsch-liberal!“ Gospod profesor Žitek je v lastnem in v imenu svojega sina Vladimira po dr. Ivanu Srnci vložil tožbo pri e. kr. okrajnej sodniji mariborskeje zaradi razžaljenja časti.

Po dolgej obravnavi je sodnik g. pristav dr. Nemanč zatoženca Gumplovicza nekrivim spoznal. Dr. Srnec je zoper to razsodbo vložil pritožbo, in bila je tedaj 7. t. m. pred celjsko okrožno sodnijo prizivna obravnava. Predsedoval je tej obravnavami g. deželne sodnije svetovalec pl. Schrey, votantje so bili gg deželne sodnije svetovalca pl. Garzarolli in Jordan pa g. pristav dr. Fohn. Namestu zatoženca je prišel njegov oče dr. Gumplovicz, docent statistike na graškem vseučilišči, kateri je svojega sina tako bombastično zagovarjal in toliko povzdigoval, da je njegov nadepolni sin, katerega so popred tudi uže iz celjskega gimnazija zapodili, „deutsch-liberal“, da je jako izobražen, da je vrl Nemeec, da tedaj sovraži vse, kar je slovanskega, in posebno kar je slovenskega, — da je sod-

Spominal sem se, kako preklicano prazno je bilo včasi ob delavnikih in to v zimskem hladnem času v našem domačem Talijinim hramu, akoravno so se igrale čisto nove igre. Saj zato pa je tudi poginila uboga slovenska muza na sušici in Bog zna, kdaj zopet oživi? To se mora priznati, da toliko naravnega čuta za umetelnost nahaja se težko kje drugod, nego v Italiji, posebno pa za muziko. Italijanu je gledališče tako rekoč potrebno, pri nas — smatra se za nekakov luksus*).

Pa dosti za danes. V prihodnjem listu popeljem te po Firenci. Do tačas bodi mi zdrav Ti in vsi dragi mi prijatelji.

Ves Tvoj stari prijatelj

Josip Nolli.

*) Mnozemu „narodnjaku“ (!) bila je ljubša klobasa in liter cvička, nego najboljša slovenska predstava.

nija slednjič zatoženca spoznala krivim in ga obsodila na 35 goldinarjev globe, ali 7 dnuj zapora. Zagovornik dr. Gumplovicz zaslišavši to razsodbo pobere svoja kopita in tiho odide. Tako je bila končana obravnava zoper nade-polnega „Deutschliberalca“.

Iz Borovnice 10. septembra. [Izv. dop.] (Domačo veselico) nam je poklonilo zopet bralno naše društvo na Malega Šmarina dan zvečer. In bilo je tako lepo, prijetno na njej, da vsakdo, kolikor nas je bilo tedaj zbranih, vesel pripoveduje prijatelju ali prijateljici: dobro sem se imel, da nič tega! Temu pritrdila bi gotovo tudi izredna nam gosta g. prof. Jenko iz Gorice pa kneza-škofa kaplan g. Koblar iz Ljubljane, ko bi ju nam ne bil tako hitro v pričetkih veselja odpeljal brzovlak! Pa ne mislite, da smo imeli kak poseben program! Slovenci se uže brez programa lahko veselimo — programa potrebujemo kje drugje! Tako nič tiskanega nismo imeli, nič narejenega, vse je prišlo samo po sebi! Najpreje smo bili malo posegli po kuretini in tetelini in po drugem, kar nam je pošiljala Koširjeva kuhinja — lepo skupno. Potem pa se je pričelo! Vse izvirno, iz življenja! Joža nam je pripovedoval, kako ga je pastirja še lisica s svojim repom rešila iz soda vinskega, kamer so ga bili utaknili Izanci (na resničnost te dogodbe pa ne prisegam! Op. pis.) —, Janez nam je slikal, kako je njega dni tolminski koš optiv nosil —, Danilo nas je z daljšim berilom prepričal, da je res treba v žalostnej tej dolini piti, dobrega vina piti (to se je tist večer vestno izvrševalo!) —, brata Janez in Franjo sta pa vmes delala napitnice — po zasluženji! Od srca smo se smijali!

Kadar pa je bilo količkaj duška, zapela se je pesen domača! Zdaj smo moški, zdaj tudi domača dekleta, časi pa tudi vsa pisana dvorana. Da, ta dekleta, domače naše pevke! Kako nas je to njihovo petje ljubo veselilo! In kako od srca smo hvaležni marljivemu g. učitelju Podkrajšku, da nam toli požrtvovalno vodi in goji domače petje v narodu, kakor žal! nihče še pred njim! Naprej! Za Boga, varujmo, kar je še našega in blažimo je! Petje, to je tudi narodna trdnjava. Bôdi bolj in bolj veličastna in nerazrušljiva trdnjava ta slovenska!

Da se bodemo ta večer pri loteriji s taccim trzajočim veseljem mudili in kratkočasili, kdo bi si bil to preje mislil?

Pa tudi za narod se je marsikatera še posebe rekla. Nad vse prijetno nas je iznenadil govor g. G. Jelovška z Vrhlike. Kako je uže dejal? Da, res — tisti nemškutarčki na slovenskej Vrhlike (pravi duševni in politični evnuhi! Op. pis.) so kakor tisti črno-svetlo kebrji, ki se v razpokline skrivajo, boječ se — luči! Potem pa je g. govornik prešel na drugo primero in je znal lepo povedati, da tista pest smešnih nemškutarčkov na Vrhlike dela samo — pajčevino!! Če je pa tako, prosim vas, domoljubna gospoda Vrhlike, da vzamete metle v roke, pa jih obrišete jedenkrat, dvakrat tiste slovenskejšej na šej domovini nečastne pajčevino! In kmalu bode jasno po vseh kotih, kakor se sicer lepej Vrhlike spodobi!

Tako nam je lepi večer donášal zapored prijaznih točk drugo za drugo, čisto smo v domačej tej zabavi pozabili na uro in prav lahko pogrešali nekaj tukajšnjih povablencev, katerim se grozno „nobel“ zdi, da se — „kujajo!“

Nu da, plesali smo tudi! Na svidenje!

Iz Trsta 8. sept. [Izv. dop.] (Prstavek k zadnjemu dopisu. — Zmes.) K zadnjič omenjenim premembam mej upravnimi c. kr. uradniki na Primorskej bi imel še dostaviti, da je gospod Šemerl, okrajni glavar na Tolminskem, imenovan za namestniškega svetovalca. Najbrže so ga hoteli odškodovati z naslovom (kajti g. Š. ostane pri glavarstvu v Tolminu), ker je od njega dosta mlajši okrajni glavar grof Giovanelli imenovan za pravega svetovalca in poročevalca pri tukajšnjem namestništvu.

Tudi današnji dopis ne sme biti brez opombe o razstavi. Kamerkoli se dotični odbori obrnejo, povsodi nahajajo polno zaprek in težav. Slavni Montecuculi je rekel, da za vojsko je treba treh reči: 1) „denarja, 2) denarja, in 3) denarja“. Tako bi tudi mi klicali z dotičnimi odborniki, ki baje večinoma čutijo, da je za namerovano razstavo treba veliko denarja, prav veliko. Zdaj imajo baje okolo 95000 goldinarjev; vsota se po takem ne bode namnožila, če jej na vse bobnanje komaj okolo 800 goldinarjev pribonajo. Jaz bi dotičnim odborom in odsekom uže danes svetoval, naj se rajše razidejo, kajti vsakako drage razstave ne bodo napravili, če bodo celo uboge delalce in slabo plačane uradničke v Lloydovem arzenalu pritiskali, da bi za razstavo po dvojačah in kebrjih skladali. Tako so iz njih iztisčali res 78 trdo prisluženih goldinarjev! A danes dosta o tem, da me ne bodo moji nasprotniki (ki dopisnika „Slovenskega Naroda“ vohajo zdaj gori v hladnih gorenjskih gorah, zdaj mej nami tukajšnjimi narodnjaki, ki nečejo trobiti v njih počeni rog) na mah obkrivili, da razdiram razstavo ter tako kratim delalcem bodoči zaslužek!

Današnji „Triester Tagblatt“ pripoveduje, da si je naš g. namestnik kupil pri Barthhofu tik Ausséeja priljubljeno mu in zaradi prelepega razgleda posebno prijetno in slovečo posestvo Rasmajrovo. Bog daj, da bi ne hodil bogati g. baron Depretis vsako leto tje le preletovat, ampak da bi se rajši stalno tja preselil. Primorski Slovani za njim gotovo ne bodo točili solza, če se prav zdaj nekateri kratkovidni narodnjaki in nekoji narodni šarlatani sladkajo zvitemu politiku. A po premodrem nauku predzadnje „Eдинosti“ ne smem napadati repa. Res Salomonova modrost!

„Triester Tagblatt“ prijavlja tudi zanimljiv uvodni članek o Slovanih, rekoč da zdaj nastopajo slovanski narodi v prvo vrsto mej narodi, da nič ne pomaga ves krik njih nasprotnikov, kajti narodni zakon jih tira na površje političnega življenja. A več drugi pot!

Izpod Moskve 8. septembra. [Izv. dopis.] (Rusk list o Preširnu.) V Moskvi izhaja po trikrat na teden list pod zaglavjem „Moskauer Deutsche Zeitung“, kojega urednika se kličeta Kicherer in Hannemann. Z visoko politiko se ta listič ne peča, pač pa prinaša razne novice, važne v kacem oziru za njegove ali pa čisto nemške čitatelje v Moskvi, ali pa za one činovnike raznih rodov v Moskvi in okolici njenej, koji še svoje nekdanje nemške zveze niso pozabili, kar tudi pri nas gledé Nemcev traje dolgo. Včasih tudi priobči kak podlistek bolj ali menj zanimivega sodržaja. K poslednjega roda zabavnim literarnim plodam spadajo podlistki št. 71, 72 in 73 o začetku meseca julija pod naslovom: „Poetische Klänge vom Fusse des Triglav“, v kojih se govori o Preširnu in njegovej poeziji. Dasiravno je ta kratka karakteristika Preširna in njegove muze osnovana na oceni gg. Stritarja in pokojnega Jurčiča, ven-

der je ona napisana v svojem rodu originalno, zanimljivo in darovito, čemer se ve da radi poverite, ako vam povem, da prihaja izpod peresa nekdanj tako spretno iz Zagreba v vaš cenjeni list dopisovavšega gosp. Ivana Nagliča. Končno prosim oproščenja, da vam tak pozno soobščujem o tem; Nemcev nikoli nijsem ljubil, ne ljubim jih niti zdaj ne in se torej brigam zanje, kar najmenj morem. Dotične številke omenjenega lista prišle so mi v roke čisto slučajno po prijateljskej uslužljivosti.

—f—

Domače stvari.

— (Kmetška posojilnica za ljubljansko okolico.) V nedeljo 18. t. m. bode posvetovanje o ustanovi te posojilnice. Povabljeni so k temu shodu, ki bode ob 9. uri dopoldne pri županu g. Janezu Knezu v Šiški, vsi prijatelji takih zavodov.

— (V tukajšnji nunski samostan) so bile predvčeranjim slovesno sprejete Alenka Špelar z Iga, Neža Grošelj iz Doba in Josefa Hudovernik iz Radovljice. Milostivi gospod knezoškof je za sprejemanja imel govor v slovenskem in nemškem jeziku. Obitelji vseh treh novih nun so bile jako številno zastopane in nunska cerkev tudi družega ljudstva natlačeno polna.

— (Češpljev veliki sejem) je bil prilično dobro obiskovan. Goveje živine prigralo se je nad 400 glav, tudi nekaj lepo rejene. Cene so bile jako visoke; tukajšnji mesarji, pa tudi kupci iz Trsta, Gorice in Reke, so precej nakupili. Konj se je prigralo na sejem kakih 300, mej njimi jako mnogo kobil z žrebetom, katere so se prav dobro plačevale. Koroški barantači zlasti so kupili dosti konj. V obče pa nij prišlo na ta sejem toliko kmetškega ljudstva, kot druga leta, čemer je bilo nekoliko krivo deževno vreme zadnjih dnuj. Kupčija sploh torej nij bila nič kaj živa.

— (Kranjski čebelarji) so se v ponedeljek o češplevem sejmu po starem običaji zbrali pred frančiskansko cerkvijo, da določijo ceno medu. Prišlo jih je nad sto, največ z Gorenjskega. S pridelkom niso bili povsem zadovoljni, akopram je bil nekoliko boljši ali vsaj jednak lanskemu. Najugodnejši čas paše, kadar ajda cvete, je motil mrzel veter, „Gorenjec“, tako da so čebelarji šteli le tri do štiri dobre dni. Cena se je določila na 18 gld. za stari cent in nekateri je dopoldne mnogo nakupil po tej ceni. Popoldne pa je cena padla uže na 17 gld., ker se je ponujalo obilo blaga.

— (Fotografijski sleparji) se na Kranjskem uže nekaj časa klatijo po deželi in jako potrebno je, da občinstvo opozorimo na te baže rokovnjače. Ti ljudje ne znajo nič fotografovati, nego samo pro forma, na videz, nekaj delajo, kakor bi bili fotografi, dadé plačati si nekoliko podob in pravijo, da jih bodo izdelali v Ljubljani in potem po pošti poslali. Nazivljejo se v obče ljubljanskimi „fotografi“ in zlorabijo znanih fotografov imena, kakor g. Pogorelca in dr. A osleparjeni zaman čakajo na podobe, katere so uže plačali, in naposled pridejo v Ljubljano k fotografu, katerega ime jim je bilo povedano, pa zvedó, da so bili opeharjeni. Torej je jako previdno, da človek plača še le, kadar dobi, kar je naročil.

— (Volitev v tržaške okolici.) V nedeljo je bil na Opčini za V. volilni okraj v mestni, oziroma deželni zastop tržaški zopet izvoljen — g. dr. Bisiak. Njegov protikandidat je bil g. Malahan, narodnjak. Na

Primorskem, kakor je videti, še nij konec zmešnjav!

— (Iz Gorice) se nam piše: Porota je mladega moža, ki je bil tožen, da je skušal slovenskega kmeta okrasti in tudi goljufal z nekimi šivalnimi stroji — osvobodila. Zahvaliti se ima zatoženec za svobodo svojemu zagovorniku, advokatu Frapportiju. G. dr. Frapporti, goriški odvetnik, je sin slavnoznanemu italijanskemu učenjaku in pisatelju prof. Frapportiju. Zagovarjal je svojega klijenta v prekrasnej italijanščini ter iz psihologičnega stališča fulminantno pobijal državnega pravdnika g. Doljaka (brata našej pisateljici Pavlini Pajkovej). Mladi advokat dr. Frapporti sluje kot prvi odvetnik v Gorici in je zmožen tudi našega jezika. Škoda, da „Soča“ molči o teh porotnih obravnavah, da-si bi z obširnejšimi poročili silno ustregla naročnikom svojim.

— (Iz toplic.) V Slatini se je število letošnjih obiskovalcev do 7. t. m. povzdignilo še na 2032; v Krapini jih je bilo do 15. m. m. 1364, v toplicah pri Laškem trgu do konca avgusta 376.

— (Pro domo.) Iz včerajšnjega „Slovenca“ smo zvedeli, da se je „Laib. Wochenblatt“ baje nekaj z nami bavil v svojej poslednjaj številki. Mi „L. W.“ nikoli ne vzamemo v roke niti ta pot ne pojdemo iskat ga, nego samo „Slovenca“ povemo, da nam je toute mème chose, kaj „L. W.“ o nas piše, ali nas hvali ali pa graja.

Razne vesti.

* (Nabor za češko narodno gledališče.) Iskre, katere so pred mesecem dnij bruhale iz gorečega narodnega gledališča, dragotine češkega naroda, zanetile so na vseh krajih v čeških srcih plamen nečuvnega navdušenja in brezprimernega rodoljubja. Komaj mesec dnij je po požaru in za gradnjo novega narodnega češkega gledališča je darovanih: od cesarske rodovine 25.000; v administraciji „Pokroka“ 89.938; v administraciji „Narodnih listov“ 171.639; v administraciji „Politike“ 86.319; v administraciji „Čeških novin“ 3.912; pri mestnej blagajni v Pragi 61.000; pri gledališkej blagajni 35.000; od Praške občine 50.000; od mestne hranilnice v Pragi 50.000; obljubljenih in še neplačanih 60.000; zavarovalna odškodnina znaša 275.000; za ostalo železo in kovino se bode skupilo 10.000; torej je uže na razpolaganje skupaj 917.808 gld. znesek, na kateri je in more biti ponosen ne samo vsak Čeh, ampak vsak Slovan! Nekateri v Ljubljani bivajoči Čehi so v isto svrhu dozdej nabrali okolo 130 gld.

* (Prebivalstvo v Indiji.) Vicekraljevina Indija šteje 252.541.210 duš, torej od leta 1871 več 12.708.565 duš.

* (Visoki sodni stroški.) V Frankobrodu je menda prepovedano postajati po ulicah, ker je to proti določilom cestnega reda. Darmstadtski meščan šel je obiskat svojega prijatelja v Frankobrod. Dobil ga je na ulici pred gledališčem, pozdravila sta se, potem pa nekoliko postala vkup na ulici in kramljala. Pa kaj se zgodi. Darmstadtski meščan dobil je vabilo od sodnije, naj plača 3 marke kazni, ker je prestopil „cestni red“. Te kazni pa nij hotel plačati, nego pritožil se je proti tej razsodbi, a drugo sodišče je spremenilo prvo razsodbo le toliko, da je kazen znižalo na 1 marko in 50 vinarjev. Poleg tega pa je dobil obsojenec še tale izkaz stroškov, da jih mora plačati: kazen 1 marka 50 vinarjev, pristojbina 1 marka 50 vin., pisarina 3 marke 90 vin., vročnina 9 mark 60 vin., drugi stroški 3 marke, poštnina 20 vinarjev, — vsota 19 mark 70 vinarjev; ker pa mož le še nij takoj plačal, prišel ga je zopet obiskat sodni sluga in nastali so zopet stroški 1 marka in 20 vinarjev. Tako je moral plačati 20 mark in 90 vinarjev kazni, ker je prestopil „cestni red“. Zraven tega pridejo še

potovalni stroški, zamuda časa itd. Kaj ko bi pri nas imeli tak „cestni red“?

Listnica uredništva. Gospodu —f— izpod Moskve: Ne vemo, kje je zdaj g. N—č, pa bodedo skušali zvedeti. Z dopisi nam boste vrlo ustrezali —lepo prosimo!

Gospodu S. K. v K—: Vašej želji bodedo ustregli, a odgovornost prepuščamo imenovanim možem.

Gospodu A. Ž. v Pr—: Poslednjega dopisa ne moremo sprejeti, ker se nam T. občinskega zastopa sklep ne dozdeva niti krivičen niti neumen. To Vam z ozirom na željo, ki ste jo izrekli jedenkrat, naznamo izjemoma in pristavljamo, da v občne ne moremo opravičevati se vsak pot, ali bodedo sprejeli kak dopis ali ne, pa zakaj ga ne sprejmemo. Pri dnevnikih to nikjer nij navada niti biti ne more — kam bi prišel urednik!

Gospodu A. Žg. v ? : Akopram se popolnem skladamo z Vašim člankom: „Prosimo, posluh!“; vendar ne moremo priobčiti ga, ker „Sl. N.“ po naših mislih — kot stranka v pravdi — ne more sprožiti te stvari, zlasti anonimno ne.

Gospodu J. N. v Crevalcore: Srčen pozdrav. V ponedeljek zjutraj so trije ljubljanski znanci za nekaj tednov odrinili v Italijo; morda se kdaj snidete! Več pismeno, če bode mogoče. Naročnina plačana do dne 30. septembra t. l.

Dunajska borza 13. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	76 gld.	30	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	77	25	„
Zlata renta	93	60	„
1860 drž. posojilo	130	80	„
Akcije narodne banke	829	—	„
Kreditne akcije	347	90	„
Londona	117	90	„
Srebro	—	—	„
Napol.	9	36	„
C. kr. cekini	5	57	„
Državne marke	57	55	„

Emilija Zetinovich

začne poučevati na glasoviru po Buwajevej slavnej učnej metodi s 1. oktobrom. Oglasila se sprejemajo vsak dan od 11.—12. ure dopoldne.

(512—3)

E. Zetinovich,

Kongresni trg št. 3, III. nadstropje.

Naznanilo za dame.

Radi lagotnosti čestitih gospij sem v Pragi ustanovil zalogo **popolnem volnenih črnih cache-mirov** iz svoje greinške tovarne in jih razpošiljam kakor do zdaj, **kolikor metrov se želj; vzoroc** pošljam **na zahtevanje** gratis in franco.

(523)

Naslov: **N. Steinhard v Pragi.**

Fin med v satovji

dobiva se pri

(526—1)

Oroslavu Dolenci v Ljubljani.

Posestvo na prodaj!

Na Dolenjskem, četr t ure od **Kostanjevice** je **lepo posestvo** (hiša, druga postolja, njive, travniki, vinogradi in hosta, skupaj blizu 3) oral) po najnižjej ceni na prodaj. — **Natančneje pogoje** pové gospod **Franjo Gregorič v Krškem** na Dolenjskem. (513—3)

Tuici.

12. septembra:

Pri **Slonu**: Gornik iz Sent Martina. — Perne iz Vipave. — Gu-Serra, Panzera iz Trsta. — Gu-spin iz Metlike. — Kirchner z Dunaja. — Minach iz Reke. — Honigman iz Varsave. Pri **Mallét**: Alberico iz Pariza. — Jaklič iz Stayra. — Smerkar, Kamerer iz Trsta.

Šolske knjige

za vsa tukajšnja učiteljišča, kakor tudi za kranjski gimnazij, najnovejše izdaje in antikvarne, trpežno vezane po najnižjih cenah imam v zalogi in ob jednem zalogo **šolskih potrebščin** priporočam

J. Giontini,

(510—5)

Mestni trg št. 17.

N. B. Kupci vseh knjig za jeden razred dobijo „knjižico za učence v Ljubljani“ zastoj.

2000 gld.

lehko na leto zaslužijo **gostilničarji in kupčevalci**. Brošurica fabrikacij velja 3 gld.; dobi se po poštnem podvzetju: **F. Schlosser, Trst.** (419—43)

Dva dijaka

se sprejmeta v **popolno oskrb** v hiši št. 1 v **gledališkej stolbi**, prvo nadstropje (521—2)

Véliki požar v Londonu,

ki je vse fabriške prostore, stroje itd. prve angleške fabriške družbe za izdelovanje stvarij od britanija-srebra popolnem uničil, uzrok je, da se družba razide, ker bi obnovljenje velikanske naprave praveč stalo. Zarad hitrejše likvidacije se bode od denes naprej blago iz jedine izvanjske zaloge na Dunaji za **polovico cene** razpošiljalo.

Samo za **14 mark**, to je komaj za polovico vrednosti, dobi se naslednji izvrstni obedni service od britanija-srebra, ki je preje veljal 30 mark, **ter se jamči, da ostane bel.**

6 obednih nožev z izvrstnimi jeklenimi klinami,
6 vilic od pravega brit.-srebra,
6 mas. žlic od brit.-srebra,
12 finih žlic od brit.-srebra,
1 težak zajemalec za juho od brit.-srebra,
1 mas. zajemalec za mleko od brit.-srebra,
6 finih cizeliranih tabletov,
6 izvrstnih kristalnih podstavkov za nože,
6 lepih mas. kozarčkov za jajca,
1 izvrsten poprnjak ali sladkornik,
1 fin precejevalnik za čaj,
2 krasna salonska namizna svečnika.

54 kom.

Vsi tu navedeni 54 kom. krasni predmetje stojé samo

14 mark.

Naročbe po poštnih nakaznicah ali z vposlanjem vsote izvršuje, dokler je kaj blaga

Britania-Silber-Depôt
C. Langer, Wien,
II., Obere Donaustrasse 77.

Da je blago izredno po ceni ter izvrstno, o tem se vsakdo more prepričati brez stroškov, ker se brez ovir v 10 dneh service nazaj vzame, če se ne dopade, in povzeta svota se takoj nazaj pošlje.

!!Svarilo!!

Za to ceno se več kot 54 komadov **reelnega blaga** ne more dati, zato svetujemo, naj se take sleparske anonce prezirajo, ki se v novejšem času prikazujejo. (334—14)

Za jesensko in zimsko saisono

dobili smo ravnokar bogato zbirko cene, modne, solidne, to-in inozemske **robe za obleko**, katero najtopleje priporočamo p. n. občinstvu, obetajoč največjo postrežbo in najbolj modno fačono. (503—4)

Predstojništvo „uniji krojačev“.

Za jesensko saisono.

Najnovejše

dežne plašče za otroke, deklice in gospe, jacquete, paletote in manteauxe

v velikej izbirkii po zelo nizkej ceni prodaje

Hugo Fischer, (522—1)

v Ljubljani, Preširnov trg.